

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
Főmunkatárs: Dr. Nagy Sándor.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dessewffy-tér 7. szám alatt.Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.Kiadó és laptulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán.

Makó város közönségéhez.

Polgártársak!

Legnagyobb és legszebb nemzeti közszabadságunkat, a

sajtószabadságot

veszély fenyegeti. A kormány megnyirbálja fojtogató kézzel a szabadgondolat terjesztését. Ezt a lépést a szabad magyar polgárok nem tűrhetik. Nem engedhetjük, hogy a legfontosabb közszabadságunk sirját megássák, amiért 1848-ban vér is folyt.

Az összes makói ujságok és hírlapírók kérnek benneteket polgártársak, hogy a veszélyeztetett szabadsajtó érdekében a városháza előtt 1911. augusztus hó 27-én délelőtt 11 órakor tartandó

népgyűlésen

jelenjete meg.

A népgyűlés tárgya:

Állásfoglalás a sajtószabadság és a gondolat szabad terjesztése mellett.

Felszólalnak:

A „Makói Ujság“ részéről: **dr. Dózsa Simon.**

A „Makói Hírlap“ részéről: **dr. Kardos Izsó.**

A „Makói Független Ujság“ részéről: **dr. Kiss Pál.**

A határozati javaslatot előterjeszti: **dr. Espersit János.**

Aki hive a szabadságnak ott lesz! A meghunyászkodó lelkek megérdemlik a rabigát!!

Hazafias üdvözlettel:

A Makói Ujság szerkesztősége.

A Makói Hírlap szerkesztősége.

A Makói Független Ujság szerkesztősége.

A sajtószabadságért

A makói hírlapírók állásfoglalása.

Népgyűlést hirdetnek.

Makó, augusztus 23.

Khuen-Héderváry miniszterelnök, ugyis mint belügyminiszter szájkosarat akar rakni a sajtóra. Hatalmi örületében garázdálkodni kíván grancsár módjára, mint hajdanán a krovótok közt. A közigazgatási hatóságoknak olyan jogokat kíván osztani, amelyek a hatalomnak nem tetsző lapokat örökre elnémíthatják. Legszentebb és leghatalmasabb jogunkat, amellyel az eget megvívhatjuk, a sajtószabadságot akarja megnyirbálni. A gondolat szabad terjesztésének gátat kíván vetni az alispánokkal és törvényhatósági polgármesterekkel.

Ha ez a lépése sikerülne, akkor csak egy lépés választ el bennünket Muszka országtól, ahol az előleges cenzura még ma is divik s ahol a martirok vére s a börtönök siralma sem tudja kivívni a polgári szabadságot, csak azért, mert nem szabad a sajtó.

A grancsárnak ez a lépése nem a sajtónak magán ügye. Ez országos közügy. A szabad sajtó a szabad állam legerősebb palladiuma. Jöhet vész, zivatar, országos politikai felfordulás, csak a sajtó legyen szabad, mindent vissza lehet vinni.

Ez a botrányos szabadság tiprás, ez a jogi anarchia készítette a makói hírlapírókat, hogy sorompóba szólítsák Makó város szabadságszerető polgárait, ennek a balog lépésnek, ennek a hóhér munkának a megbélyegzésére.

Fel kell, hogy zuduljon a közvélemény, mint a pusztító orkán, hogy ezt a hallatlan és erőszakos támadást visszaverje. A makói összes ujságírók fellépése egyetértő és egyhangu. Nem az ő bőrükről, a szent és nagyszerű népjogok védelméről van szó. Makó vezessen ez egyszer. Ne kullogjunk mindig más példa után. A hirdetett népgyűlésnek nagyszerűnek, fenségesnek kell lennie. Ezért a jogért eleink vérüket, vagyonukat és életüket áldozták s amit ránk örökül hagytak, azt nekünk is meg kell védelmeznünk. Ez nem politikai ügy már. Itt megszerzett jussaink megőrzéséről, megvédéséről van szó. Ha a betű, a gondolat hatalmát a grancsár békóba verhetné, letűnne hazánk egéről a szabadság hajnal csillaga. Pusztítóbb, rémesebb, vészesebb ez a fojtogató erőszak, mint százezer bakaszu-

rony, vagy az összes börtönök mélysége.

Jöjjetek polgárok vasárnap a sajtószabadság szent és fenkölt védelmére!

A makói hírlapírók akciójáról tudósításunk a következő:

„A Nap“ című fővárosi lappal szemben elkövetett erőszakos fellépés és jogtiprás visszaverése szükséges lévén, a „Makói Független Ujság“ szerkesztősége a makói összes ujságok szerkesztőit és munkatársait tegnap este tíz órára értekezletre hívta össze, amelyen az összes makói hírlapírók megjelentek.

Dr. Kiss Pál ismertette az értekezlet fentvázolt célját s indítványozta, hogy az értekezlet s a mozgalom elnökévé *dr. Dózsa Simon* t válasszák meg, a „Makói Ujság“ felelős szerkesztőjét. *Dr. Dózsa Simon* a megítéltetést megköszöntö s felkérte a jelenlevőket, hogy az ügyben konkrét javaslatot terjessenek elő.

A konkrét indítványt *dr. Espersit János* terjesztette elő a következőkben:

Indítványozza, mondja ki az értekezlet, hogy a főváros polgármesterének „A Nap“ című ujság ellen tett intézkedéseit és ez ügyben a belügyminiszternek a parlamentben tanúsított állás foglалását a sajtószabadság és a gondolat szabad terjesztése ellen elkövetett támadásnak minősíti és abban legfontosabb közszabadságunk megsértését látja. Ennek demonstrálására szükséges a polgárság állás foglалása is, mívegből vasárnap délelőtt 11 órára népgyűlés hívandó össze, amikor a három napilap: a „Makói Ujság“, „Makói Hírlap“ és a „Makói Független Ujság“ felelős szerkesztői ismertetik a tényállást. A népgyűlés elé határozati javaslat terjesztendő, mely kérvény alakjában a város országgyűlési képviselője utján a képviselőházzal s határozat alakjában a Budapesti Ujságírók Egyesületével közlendő. Ez akcióban az összes makói ujságok résztvesznek, úgy, hogy közös aláírású falragaszban és a lapokban folyton közlendő felhívásokban a népgyűlésre a polgárságot meghívják.

Grosz Henrik, *dr. Kardos Izsó* és *dr. Nagy Sándor* hozzászólása után az értekezlet az indítványt egyhangulag elfogadja s a határozati javaslat megszövegezésével és a népgyűlésen leendő előterjesztésével *dr. Espersit Jánost* bizza meg.

Az augusztus hó 30-án Budapesten tartandó országos sajtó kongresszuson *Irlanda Dezső* hírlapíróval képviselteti magát és *dr. Kardos*

Izsó indítványára elhatározta az értekezlet azt is, hogy a népgyűlésre a szomszédos szegedi, aradi, szabadkai és hódmezővásárhelyi lapok képviselőit is meghívja.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

A sajtószabadság védelmében.

A sajtószabadságon esett nagy sérelem még ma is élénken foglalkoztatta a képviselőházat. A parlament ellenzéke már a kora délelőtti órákban majdnem teljes számmal volt jelen a folyosón, ahol izgatott hangon tárgyalta azt a veszedelmes aknamunkát, amelyet a kormány a sajtó ellenzéki része és a gondolat szabadság ellen folytat.

Mindaddig, amíg a sajtó hivatalos fóruma, az Ujságírók Egyesülete közgyűlésében nem foglalkozhatik a sajtószabadságon esett sérelemmel, a közvéleményben a parlamenti ellenzék tartja ébren a kérdést s nem hagyja egy percre sem elnyugodni.

— Itt nem egy pártlap ellen intézett politikai üldözésről van szó, — mondotta a folyosón *Justh* — hanem az alkotmány egyik legnagyobb biztosítékának, a sajtószabadságnak megsértéséről, mely ellen tiltakozni mindnyájunknak kötelessége.

Az egybegyűltek teljesen osztották a pártelnök nyilatkozatát. Eközben *Batthyány Tivadar* gróf, *Beck Lajos*, *Holló Lajos*, *Ráth Endre* és *Hock János* bementek az elnöki fogadóba, hogy a „A Nap“ kolportázsának eltiltását napi rend előtt való felszólalásban tegyék szóvá. Az elnök azonban erre az engedélyt nem adta meg. Álláspontját azzal okolta meg, hogy az elnökség mindenben s így ebben a kérdésben is szolidáris.

Az ellenzék tagjai erre megállapodtak az elnökséggel, hogy a *Ház szombati ülésén törvényjavaslat jellegével bíró indítványt terjesztenek a sajtószabadság reformjáról*. Megállapodásuk garancia arra, hogy az indítványt már a jövő hét első napjaiban tárgyalás alá is veszik.

Az ellenzék vitarendezői pedig elhatározták, hogy addig zárt üléseken teszi szóvá a kérdést és a véderőreform tárgyalását meg nem engedi. A katonai javaslatról tehát egész héten nem esik szó.

Nyílt ülés.

Kabos Ferenc alelnök délelőtt fél tízenegy órakor nyitotta meg a gyűlést.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítették.

Az elnök ezután jelentette, hogy husznál több képviselő zárt ülést kért. Ezt a házszabályok értelmében

elrendelte, előbb azonban a karzatok kiürítésére az ülést öt percre felfüggesztette.

A zárt ülés.

— «A Nap» ügye. —

Kabós Ferenc a zárt ülést megnyitotta. A munkapártból mindössze tízennyolc voltak jelen s pár perc múlva azok is elhagyták az üléstermet.

Holló Lajos volt az első felszólaló, aki kifejtette, hogy az igazságügy-miniszter a mai lapokban azzal védi a kormányt a sajtószabadság megsértését, hogy a „Nap” királysértést követett el. Csakhogy a miniszter elfelejtkezik arról, hogy büntetni csak azért lehet, amiről a büntető-törvénykönyv rendelkezik. Erre pedig egyedül a független bíróság van hivatva. Ezt a törvényt első sorban az igazságügyminiszternek kellene védeni, nem pedig támadni. (Zajos helyeslés.)

Miért kell éppen most ilyen eljárást követni, holott alkalma és módja lett volna a lap ellen régen eljárni: miért éppen most és miért veszi a királysértést ürügyül? Tiltakozik az ellen, hogy őket úgy állítsák oda, mintha ők védenék a királysértést. A sajtó kinövéseit ostromolni, üldözni helyes, de egyenlő elbánásban kell részesíteni mindenkit, nem pedig politikai ürügyül felhasználni. (Helyeslés.)

Ugron Zoltán bemegy a terembe. Kérem a határozatképesség megállapítását.

Elnök: Kérem a képviselő urat, ne tessék közbedikélni. (Zaj. Derűtlenség.)

Felkiáltások a baloldalon: Menjén busulni az Elit-szállóba. (Derűtlenség.)

Justh János: Megtanulhatta, mikor egyedül busult a hotelszobában s fejbőlötte magát három liter borral.

Csaba István: Gyakorlata van már ebben. (Zajos Derűtlenség.)

Kun Béla: Ő a munkapárt tulajdagi része.

Ugron Zoltán dobogva elhagyta a termet.

Holló Lajos azzal fejezte be beszédét, korona évi fizetést és 33.000 korona repremánybiztosítékunk s aki ezt támadja, alkotmányunkat ássa alá. (Helyeslés.)

Beck Lajos kérte a tanácskozásképesség megállapítását.

Még többen beszéltek s az ülés délután 2 órakor végződött.

A vasúti fuvarozáshiányai

Szállítás akadályokkal.

— Lapunk tudósítójától. —

Makó, aug. 23.

Minden kétségen felül áll, hogy Makó város fejlődése óriási lépésekben haladt előre az utolsó évtizedben, különösen a kereskedelmi téren. Az üzletek sokszorosán megszaporodtak, nagyobb szabásúak, forgalmuk tetemesen megnövekedett.

Ezeken felül még a hagyma kereskedelem a szó szoros értelmében világgiacon teremtett és óriási méreteket öltött. A megsokszorozódott forgalom gyors és pontos lebonyolítása volna a vasut társaság elsőrendű kötelessége.

Valamint a posta és távirat, továbbá a telefon fejlesztésénél bizonyos mellőzést kell konstatálnunk, ugyanugy az a sajnos tapasztalatunk a vasut részéről is.

Igaz, hogy az Acsev. kibővítette a pályaudvart a vasuti álló-

máson túl és lefektetett valamennyi sínpart ezen a részen, de mindez részint nem megfelelő helyen történt, részint pedig annyira hiányos, hogy a jogos igényeket megközelítőleg sem elégíti ki.

Kereskedői körökben általános a panasz a visszás állapotok miatt, annival inkább, mert kereskedőink igen sok közvetlen kárt szenvednek a bajok orvoslása hiján.

Panasz tárgyát képezi, hogy a Budapest felől érkező árukat aznap nem szállítják Szegedről Makóra, mert a makói áruszállítási vonat valamivel hamarabb indul Szegedről, mint a pesti vonat érkezik. Ez irányban a «Makói Kereskedők Egylete» már kidolgozott kérvényező memorandumot és amint hírlík, ezen a bajon a vasut társaság lehetőleg segíteni fog.

Panaszójuk a kereskedők, hogy az áruk le- és feladása a raktárházak szűkes volta miatt, továbbá, mert nincs elegendő sínpart lefektetve, rendkívül lassu, úgy hogy félnapokig kell ácsorogniuk, míg áruikhoz jutnak, avagy az elküldendő árut feladhatják.

Milyen könnyű volna ezen segíteni, ha a vasut társaság nem garaszkodnék és nem sajnálna egy kis befektetést, ami különben is bőségesen megtérülne.

A vasut által nyújtott azon előny, hogy 12 órai fekbérmentességet ad, csak látszólagos. Mert ha például délután megérkezik valami áru és másnap a címzett az átvétel céljából jelentkezik, nem kaphat árut. Várnia kell félnapon át, míg a sokszor kilométer távolságra elvitt vagon a raktárházhoz jut. Természetesen ezen idő alatt elveszti »a nesze semmi, fogd meg jól«, fekbérmentességet.

Annyit sem tett meg a vasut társaság mindeddig, hogy a raktárház előtti teret, ahol szászámra fordul meg napon a teherkocsi, teljesen kiköveztette volna. Ami kövezés van, az girbe-gurba. Vagy térdig érően poros, avagy bokáig sáros. A raktárházak ósdiak, alig nyertek változást 30 esztendő óta. Kibővíteni kellene ez épületeket és modernné tenni. A tisztviselők nem tudják a forgalmat lebonyolítani. Feltétlenül szükséges volna a tisztviselők számának szaporítása.

És mindezen és még egyéb bajokon egy kicsinyke áldozattal segíteni lehetne! Dehát Makó nem érdemli ezt meg a vasut társaságtól?!

—s.

Követelje mindenki az ujságarusoktól a „Makói Független Ujságot”. A „Makói Független Ujság” mindenben a közönség érdekeinek szószólója és támogatója s az igazi függetlenségi-és 48-as eszmék kitarító harcosa.

A makói izraelita hitközség templomának közelében keres két szobából, konyhából, éléstárból és fáskamrából álló lakást.

Jelentkezni az izraelita hitközség jegyzői irodájában lehet.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Augusztus 24. Csütörtök. Római kath. Bertalan ap. Gör. kath: Augusztus 11. Euplusz d. — Nap két 5 óra 6 perckor, nyugszik 6 óra 57 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Meleg idő várható, helyenkint hirtelen esővel. Sürgönyprognózis: Meleg, zivatarok. Déli hőmérséklet: 29,2 fok Celsius.

FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

)(Megfelelőbbet felosztási terv. Makó város képviselőtestülete a tanács javaslatára egy felosztási tervezetet fogadott el, mely az államtól kiutalványozott 20,000 korona államsegély kiutalványozására vonatkozott. E tervezet ellen ma több városi tisztviselő felelőbbet adott be azon az alapon, hogy Varga Sándor árvaszéki ülnöknél nem vették figyelembe, hogy ő a könyvtár kezeléséért is kap évi 200 korona fizetést.

)(Ministeri kiküldött Makón. Vertán István ministeri titkár a mai napot Makón töltötte és megvizsgálta az anyakönyvi hivatal ügykezelését.

)(A függetlenségi körök jelölő gyűlése. A városi választásokra a függetlenségi olvasóköri körökben megtartandó jelölő értekezletek nem — mint tévesen közöltük — e hó 28-án, hanem e hó 27-én vasárnap és pedig tekintettel az ugyanaz nap délelőtt 11 órakor tartandó népgyűlésre, délelőtt 10 órakor lesznek megtartva.

)(Adományozások. Kecskeméti Ármán dr. főrabbi, ki tizennégy év óta teljesíti a makói izraelita hitközség kebelében a lelki szolgálatot, itteni működése alatt nemcsak prédikációban buzdította a hivatit a templomépítésére, hanem ma ő maga is anyagilag hozzájárult ahhoz, amennyiben ma 100 koronát adományozott a templom építésére és azt a hitközség pénztárána le is fizette. Gerő Géza ügyvéd ma ugyancsak 50 koronát adott a templomépítésre. A templom építő bizottság ugy a főrabbinak, mint Gerő Gézának, ezúton fejezi ki köszönetét adományáért.

)(Jóó Márton öröke. A retormátus hívek közt általános érdeklődés nyilvánul meg az egyházigazgató állás betöltése iránt. A diszes állásra nagyon sok derék református hívt hoznak kombinációba s többeknél már küldöttségek jártak, hogy ezt a tisztán bizalmi állást vállalják el. — Mint értesülünk, Nagy István (cipész) városi képviselő polgártársunkat is fel kérte egy tekintélyes gazdák közt küldöttség, hogy a gondnoki állásra pályázzék és mint mondják, Nagy István hajlandó is a gondnoki állást elfogadni, ha a közbizalom őt az önkorteskedés kizárásával óhajtja ebbe az egyházi tisztségbe juttatni.

)(Jégzsúkséglet Magyarországon. Az elviselhetetlen hőség folytán nagyvárosaink egész tömege jéggyárak létesítését határozta el. Temesváron, Gyulán és Vácán most építenek jéggyárakat. Kassán a legközelebbi közgyűlés programján egy városi jéggyár alapítása szerepel. Szekszárd városa pedig most irt ki nyilvános pályázatot egy jéggyár felépítésére. Városaink akciója közegészségügyi, de gazdasági szempontból is dicsejtet érdemel. Makó azonban ilyen intézményeket magán vállalkozóknak enged át, akár a villamos világitást.

)(Vivóakadémia. Varga Sándor vivótanár e hó 26-án, szombaton este az Uri-kaszinó termében vivóakadémiát rendez — táncmulaisággal egybekötve. Az ünnepélyre jegyek előre válthatók Hegyi József, Vészi Dezső és Endrei Márton urak üzletében.

)(Az ügynökök és a lev.lapok. Nem keressük azt ezuttal, hogy helyes volt-e azon törvény hozatala, amely a kereskedők és kereskedelmi utazók házalását megtiltotta. Azonban a törvény nem tiltja a meghívásra való jelentkezést megrendelés okáért. Ezt ugy használják ki a kereskedők, hogy maguk irtanak meghívókat és kérik a maguk részére a meghívó aláírását. Ez mindenesetre a törvény megkerülése és hozzá még sokan, mondhatni izléstelenül, nyílt válasszal levelező-lapot használnak fel, nyíltan várva a saját meghívásukat. Nem tekintik, hogy a törvény: törvény, amit jó vagy rossz, tisztelni kell.

)(Az illatos Maros fürdő. Azt tartják, hogy az új seprő jól seper. A régi seprő pedig igyekszik, ha azt akarja, hogy visszatartsák, amidőn lejárobán van az ideje. Ugy látszik a Maros fürdő tulajdonosa, Baló Pál a jövőben nem akar maradni, a várossal újabb szerződéses viszonyba lépni, mert akkor mégse menné a fürdőt annyira elhanyagolni és a legkisebb fáradságot sem venni a tisztántartásra. Amikor a Marosban mégis csak van egy pár dézsa víz, annyit sem tett meg, hogy egy pár dézsa vizet felhasználja a tisztántartásra. És ezért a fürdő egy része és környéke nem is annyira illatos, mint határozottan és erősen büzös, de nem is attól a hagymacsomótól, a miről tegnap irtunk, hanem egészen mástól.

)(Munkások jutalmazása. A földmívelésügyi miniszter ma küldötte le Csanádvármegye főispánjához azon gazdasági munkások jegyzékét, kiket hosszas egy helyen eltöltött szolgálatukért díszoklevéllel tüntet ki és 100 koronával jutalmaz. E munkások a következők: Igaz József Püspöktele, Horváth István Földeák, Petroj János, Lehoczki János Nagylak, Kádi István Nagykirályhegyes, Boros Mihály Kövegy. Popovics Ranku, Alexa Gáspár Battonya, Bohus György Csanádapáca, Zsótér András Dombiratos, Koncsik József Magyarbánhegyes, Szabó Károly Mezőkövácsháza. A munkásoknak ugy a díszoklevelet, valamint a 100 korona jutalmat szeptember hó 1-én ünnepség keretében adja át Jakhabfy István főispán.

)(Verekedés. Csanádpalotai levelezőnk egy kisebb szabású és egy nagyobb verekedésről értesít bennünket. Az egyik régi gyűlölködésből keletkezett. Ennél Apró János 19 éves fiatalember régi gyűlölködésből bieskával könyvebben megsebesítette Gázsó Jánost. A másik verekedés oka az ital. A koresmában is folyt le, mikor Kovács György berugott fejével rátámadott Bajer Lajosra és ezt zsebkecsével karján és fején súlyosan megsebesítette. Az előbbi esetben könnyű testi sértésért, az utóbbiban súlyos testi sértésért indult meg az eljárás.

)(Hurokra került betörő. Megirtuk lapunk tegnapi számában, hogy Pulykás Erzsébet kiszombori koresmájában betörő járt és onnan nagyobb mennyiségű pénzt ellopott. Mint ma kiszombori tudósítónk értesít, a betörő mára már hurokra is került Rózsa Sándor személyében. A hirhét betörő utódja módja fölött a Nagyszentmiklósi járásbíróság ül majd törvényt.

(Gonosztevő apácaruhában. Berlinből jelentik: A küstrini kórházba néhány hét előtt új ápoló-apa ment messze vidékről és olyan gyöngéden tudott bánni a nehéz betegekkel, hogy mindenki megszerette. Egyszer aztán az apáca elmaradt éjszakára s mikor másnap hazavetődött, a többi testvér megérezte rajta a dohány- és borszagot. Már régen gyanakodtak rá s most feljelentették. A titokzatos ápoló-apa erre eltűnt a kórházból. A berlini rendőrség kutatott a dologban s megállapította, hogy a küstrini kórháznak ez az apáca régen keresett betőrő, aki nő ruhában garázdálkodott és sokszor volt fegyházban.

Aki valamit hall, megtud, vagy vele történik, ami a közönséget érdekli, közölje azonnal a „Makói Független Ujság”-al. A „Makói Független Ujság” mindent megír, semmit se hallgat el.

Se kocsis, se ló.

Hütlen kocsis gaztette.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, aug. 23.

Kezermesi tudósítónk egy rovtól multu kocsis embernek nem mindennapi tolvajlásáról, jobban mondva lóköltéséről tudósít bennünket. Az egész eset inkább a Ráday-kor betyár romantikáját hozza emlékeztetünkbe.

Maga az eset a következő:

Szücs András kezermesi korcsmáros néhány hónappal ezelőtt kocsisnak fogadta meg Gerendi János aradi embert, akiről többen mondták neki, hogy rovtól multu, de különben ő is tudott és pedig nem a legjobbat a Gerendi János multjából, mindennek dacára megfogadta.

Gerendi eddig kifogástalanul viselte magát, sőt ügyességével gazdája is igen meg volt elégedve. Dicsérte is fűnek-fának kocsisát.

Ugy látszik azonban, hogy a kocsist megfogta a dicséret. Tegnapelőtt Szücs Andrásnak el kellett utaznia. Befogatott a kocsissal és a lókösházi állomásra hajtattott.

Mikor a gazda a vasútra felszállott, meghagyta kocsisának, hogy estére jöjjön érte a lókösházi vasúti állomásra.

A gazda a mondott időben meg is érkezett, de sokat dicsért kocsisát nem találta az állomáson. Csak mikor fogadott kocsin hazaért, tudta meg, hogy kocsisa két értékes lovát Aradon cigányoknak pottom árért eladta és a pénzzel megelégedett.

A tolvaj kocsist most országosan körözik.

Ajánlom kiváló minőségű, nagy táporejű

KÉTSZERSÜLTETEM.

Betegeknek, ugyszintén csecsemő gyermekek táplálkozására megfizethetetlen.

Kétszersültem úgy izére, mint táporejére nézve felülmul minden hasonló gyártmányt. — Rendelésre gyógykenyeret (Graham) is készítek.

(13) Első Makói Kenyérgyár és Fehérsütőde.

Tüzek a vidéken.

Égő asztagok, égő magtár.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, aug. 23.

Rég az ideje annak, hogy a tűznek oly nagy aratása lett volna, mint ez évben. Eltekintve azoktól az apró tüzesetekről, mikor a pusztító elem néhány kereszt gabonát pusztított el, igen sok nagy tűzvész is volt, melyek egész termést tetek tönkre.

Ilyen tüzesetekről szólnak alábbi tudósításaink is:

Az éjjel Purgly Emil földbirtokosnak tompapusztai gazdaságában ki-gyulladt egy 72 méter hosszú és 10 méter széles buza asztag, mely porig leégett. A kár 21000 korona, mely biztosítás folytán megtérül.

A tompapusztai tüzeset ügyében a csendőrség a nyomozást azonnal megindította, de eddig csak annyit tudott megállapítani, hogy a tüzet valamelyik munkásnak gondatlansága okozta, ki az asztag tövében pipára gyújtott.

A másik tüzeset Battonyán történt, hol Parázs István gazdálkodónak 153 keresztből álló árpaasztagja égett el és a kár 1300 korona.

Ezt a tüzet Brackó Imre gépész vigyázatlansága, illetve gondatlansága idézte elő, ki a cséplőgépnél nem alkalmazott szikrafogót és a kiszálló szikráról az asztag tüzet fogott. A kár itt is megtérül biztosításból.

A harmadik hozzánk bejelentett tüzeset már egy kis gyermeknek gyufával való játékából keletkezett.

E tűz Mezőkovácsházán történt, hol leégett Steiner Sámuel magtára és istállója, valamint az istálló padlásán elhelyezett takarmány is.

E takarmányt gyújtotta ugyanis meg a tulajdonosnak 4 éves kis fia.

Tanügy.

Beiratások a főgimnáziumba.

(Az igazgatóság értesítése.)

A makói áll. főgimnáziumban az 1911—12. iskolai évben a tanulók felvétele szeptember 1-én, 2-án és 4-én (pénteken, szombaton és hétfőn) d. e. 8—12 óráig történik az intézet tornatermében (földszint 5. szám.)

Szeptember 1-én csak I. és IV. osztályu tanulók vétetnek fel, (más osztálybeliek csak kivételesen, amennyiben vidékről jöttek), hogy az igazgatóság a párhuzamos osztályok fentartása és felállítása iránt idejében intézkedhessenek. Föltétlenül szükséges hogy az I. de különösen a IV. osztályu tanulók már szeptember 1-én okvetlenül beiratkozzanak mert az I. osztályba 120-nál, a IV-be 60-nál több tanuló fel nem vehető.

Az I. osztályu tanulók születési bizonyítványait, elemi iskolai értesítőjüket és újraoltási igazolványukat a beiratások alkalmával bemutatni kötelesek. Felsőbb osztályu tanulók előző évi középiskolai bizonyítványok alapján vétetnek fel.

A beiratás alkalmával felvételi, ifjusági, könyvtári stb. díjban 16 K. 20 f-t kell fizetni. E díjak fizetése alól senki fel nem menthető.

Az I. osztályu tanulók szülei, vagy gyámjuk kíséretében tartoznak megjelenni.

Ezton is figyelmeztetjük a vidéki szülőket, hogy fiaikat csak olyan családnál helyezhetik el, amely kosztartásra a főgimnázium igazgatóságától engedélyt tud felmutatni.

Makó, 1911. aug. 24.

Madzsar Gusztáv
áll. főgimn. ig.

* Felvétel a belterületi állami elemi iskolába. A makói m. kir. állami elemi népiskolánál az 1911—12. tanévre a felvételek folyó évi augusztus hó 29—30. és 31-én délelőtt 8—11-ig délután 2—4 óráig tartanak meg.

a) Minthogy a Deák Ferenc-utcai központi állami iskola ez alkalommal megnyílik s mivel az új épületben van elhelyezve a belterületi iskolák igazgatói irodája, tehát a belterületi állami elemi iskolákat érdeklő ügyek is ezen új iskola igazgatói irodájában intézhetnek el. emellegva a beiratkozásokat is a Deák Ferenc-utcai központi állami iskolánál a fenti időben tartják meg.

b) Minden tanuló hozza magával a mult iskola évi értesítő könyvét az I-ső osztályba lépő tankötelesek születési és oltási bizonyítványukat.

c) Tandíj nincs, de minden tanuló köteles felvételi díj címén 50 fillért, az I-ső osztályba lépők, valamint más intézetből átlépő azon tanulók, kiknek értesítőjük a legújabban kiadott értesítő könyvcskével nem egyezik, még 18 fillért kötelesek értesítő áránban fizetni.

d) Minthogy az utca és pontos házszám bemozdása nagyon fontos, kívánatos, hogy a szülők személyesen vagy nagykoru családtagjaikkal irassák be gyermekeiket.

e) A vidéki tanulók elszállásolását az igazgató ellenőrzi, tehát csakis az ő tudta és hozzájárulásával szállásolhatók el az ilyen tanulók.

Makó, 1911. augusztus hó 15.

Tókos Izsák,
áll. isk. igazgató.

Árjegyzék!

I. rendű kis üsti valódi szeszmentes pálinkák literenként 1 frt.

Nagyobb vételnél

nagyobb árengedmény.

Igen jó minőségű pálinkák 62, 70 és 80 krajcár literenként. Ezeknél a minőségeknél és nagyobb vételnél nagyobb árengedmény van!!! Mindennemű munkáspálinkák legjobb minőségben 52, 46 és 40 krajcár literenként

Iritz Sámuel özv. cégnél

mindennemű édes italok kedvező árban kaphatók! (12)

Fűszer és liszt üzletbe egy

bolti szolgál

jó fizetéssel felvétetik.

Cim megtudható a kiadóhivatalban.

A püspök kertnek átal, a csirke piacon kiadó egy

üzlethelyiség,

ugyanott egy udvari 2 szobás lakás mellékkeliségekkel

együtt is kiadó.

Bővebbet Havas Miksa főtéri üzletében.

Nyomdász tanulók

fizetéssel felvétetnek

a Makói Független Ujság-nál.

Közgazdaság.

Gabona árak:

Irányzat változatlan.

Buza:	21—21.60 K.
Kukorica:	17.80—18 "
Árpa:	17—17.40 "
Zab:	15—15.60 "

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

Hagyma árak:

Vöröshagyma:	13—K.
Foghagyma:	20—"

A hagyma árai 100 kilónként értendők.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: Ó maga. (21)

IV.

A pusztai szigeten.

Csak éjjelenként jártak szárazon apály idején és ha kiváló csemege-re áhítottam, egyet a hátára fordítottam reggelig, mikor is kényelmesen elbántam vele a baltámmal.

Az állatok teknőit mindenkor kertem kibővítésére szenteltem, mely valóban nagy lett s végre teljes kétharmad részét foglalva el a szigetnek.

A tengeri feltűnően szépen tenyészett s általában úgy intéztem a dolgot, hogy három aratást tartottam minden esztendőben.

A szalmának nagy hasznát vettem a fekvő helyemen, de mert azt tapasztaltam, hogy a homoki bolhák és más rovarok mindinkább kintak, ha a földön feküdtem, feltettem magamban, hogy megpróbálok függő ágyat készíteni. Csinaltam is egyet cápabőrrel s felkötöttem a gunyhómban, hol is ugy találtam, hogy pompásan megfelel a célnak.

Legfőbb dolog volt azonban rám nézve elüzni a komor lehangoltságot, a lélekölő gyötrelmeket. Szerencsére természetből fogva nagyon tevékeny ember voltam s időtöltésből egész hévvel üttem a teszgyakorlatot, még mikor otthon Monireuxben laktam. A legügyesbb akrobatává és bukfen-celővé képeztem ki magamat s kéthárom bukfenet voltam képes vetni, ha gyöngyház-gunyhóm meredek tetejéről leugrottam, e mellett kitűnő magas ugró voltam póznával avagy anékül. Egyszeremid nagy buzgalommal adtam magamat egy napóra készítésére.

Sokat törtem a fejemet valami mód kieszelésével, a melylyel megbizható órát szerkeszsek magamnak, végre kidolgoztam a napóra elvét a homokban. Egy hosszú pálcát szurtam le egészen függőlyesen a földbe, azután bizonyos távolságban cövekekkel és gyöngy-kagylókkal óraszerű beosztást csináltam körülötte.

Az órákat a nap által vetett árnyékok hossza szerint számítottam ki.

De mindannak dacára, amit elmem foglalkoztatása céljából tettem, gyakorta nagy lehangoltság és kétségbeesés vett erőt rajtam s nem egyszer attól tartottam, hogy eszemet vesztem, megőrülök.

(Folyt. köv.)

**Ibolya-cräm, Ibolya-szappan,
Ibolya-puder,** legjobb hatású arc és kéz--
finomító szerek.

Egyedül kaphatók:

VÉBER & BÁRÁNY

„Az Isteni gondviseléshez“ címzet gyógyszerárában.

Makó, Szegedi-utca.

Ára: Ibolya-crém 1 korona.
Ibolya-puder 1 korona.
Ibolya-szappan 70 fill.

Nagy raktár mindennemű engedélyezett különleges-
ségekben, kötszerek, gumi-cikkek és illatszerekben. (5)

Hagymatermelésnél

nagyobb mennyiségben felesek
kerestetnek. — Értekezni lehet
Dániel Árminnál, a püspöklelei
gazdaságban.

Különleges pálinka-árjegyzék.

5 éves kajszin-barack pálinka
literje 1 frt. 50 kr.,
10 éves kajszin-barack pálinka
literje 2 frt.
Valódi ó-törköly pálinka
literje 1 frt. 20 kr.

Iritz Sámuel özv. cégnél

Valódiságért szavatosságot vál-
o o o lal a cég. o (12)

Kiadó ház.

Lonovics-
sugarúton
most épülő házam, melyben
négy szoba van, az összes
mellékkelhelyiségekkel novem-
ber 1-től bérbé kiadó.
Dr. Kiss Pál
ügyvéd.

Száraz, I-ső osztályú waggonos

tűzifák

naponként folytonosan érkez-
nek és jutányosan szabott
árakon kaphatók

Grünstein Márk

tűzifa- és szénkereskedő irodájá-
ban főtér, eddigi L öfflerEde
és Jakab helyiségben.

A Toldi-utca 19. új sorszámu

ház eladó,

a ház áll 3 padolt szoba,
konyha, éléskamra, pince és
nagy raktár helyiségből, szép
udvar és nagy gyümölcsös
kertel. Értekezhetni ugyanott.

Makón még nem látott szenzációs látványosság!
CAIRÓ MAKÓN, a Picard Cirkusban.

Holnap szerdán, folyó hó 23-án és 24-én csütörtökön,
előadást tart a Német-, Francia- és Angolországba
o o o o szerződött 60 tagból álló o o o o

Egyiptomi Karaván

melynek tagjai arabok, szudániak, szíriaiak, assuánok, fényes mu-
tatványokkal, mint: szemfényfeszítők, beduinok, jongleurek, skan-
daranik, hastáncosnők, fakirok, dervisek, tűz, parázs, üvegevők, kard-
táncosok stb. — Száját arab katonazene. — Két arab nemzeti zene.

Lapkihordó fiúk felvétetnek.

Eddig még nem létezett gramophon ajándékok
saját összeállításom folytán
olcsó árért szerzethetők be
a Korona-áruházba
Klein Mórna, (Főtér).

Világhírű jó és olcsó természetes ásványviz! —
Gróf Schönborn-Buchheim Károly Beregmegyei uradalmából:

A luhi Erzsébet gyógyforrás

gyomor bajok elleni specificum.

A gyomor rendetlen működésénél, gyomorsav képződésénél,
gyomorégés, köhögés, a gyomor elnyálkásodása a gyomor és
bél kronikus hurutja, alkalmával kitűnően beválik, a torok, gége
és a hörgők idült hurutos állapotában sikerrel alkalmaztatik.

Elsőrangú üdítő és asztali ital! Elsőrangú a Giesshüblivel!

Polenai gyógyforrás. Elsőrangú diétetikus víz; leg-
üdítőbb asztali víz. Borral
vegyítve kitűnő, tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer.

o o o Egyenrangú a krondorfi vízzel. o o o

Szolyvai gyógyforrás. Dr. Kélli, dr. Bókai, dr.
Widder-Hoffer, dr. Than, dr.
Irsai Arthur, dr. Fodor József tanár urak és számos orvosi te-
kintélyek elismerő nyilatkozatai alapján kitűnő sikerrel ajánltatik:
köszvény, hólyag s vizeleti szervek bajainál; cukorbetegség,
hugyhomok, epekő, a torok és tüdőszervek bántalmánál, étvágy-
talanság és gyomormegbetegedéseknél.

Kitűnő ízű ital, igen üdítő víz! Egyenrangú a bilini vízzel!

Kapható minden jobb fűszerüzletben, vendéglőkben, kávéházak-
bar, drogériákban és gyógyszerárakban.

Vezérképviselő és raktár: **Ábelesz Sámuel,** szállító Makó,
Megyeház-utca.

Egy jó órát szerezhethet magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel
ellátva rendkívül jutányos árak mellett.
Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalék áren-
gedmény. Erős vasuti és munkás órák pontosan besza-
bályozva jótállás mellett. Régi nagy tört aranyat a leg-
magasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserelem.
Különlegességek divatos női órákban és ékszerekben.
Midőn biztosítom a n. é. közönséget a leghiszeletesebb
kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órák- és ékszerész (2)

Makó, (főtér) az „Otthon“-kávéház mellett.